

Въпроси и отговори: План за действие за европейската демокрация - укрепване на демокрациите на ЕС

Брюксел, 3 декември 2020 г.

Какво представлява планът за действие за европейската демокрация?

В плана за действие за европейската демокрация се посочват конкретни мерки за насърчаване на свободни и честни избори и силно демократично участие, за подкрепа на свободните и независими медии и за борба с дезинформацията.

С плана за действие Комисията обявява мерки, както законодателни, така и незаконодателни, които да бъдат изпълнявани през целия ѝ мандат, с което ще бъде укрепена устойчивостта на демокрациите в ЕС. Мерките ще спомогнат за справяне с проблемите в областите, в които демократичните ни системи и гражданите са най-уязвими.

Планът за действие ще ангажира институциите на ЕС, националните правителства и парламенти, които носят основната отговорност за гарантирането на стабилно функциониране на демокрацията, както и други национални органи, политически партии, медии, гражданското общество и онлайн платформи.

Планът е структуриран около **три основни области**: защита на почтеността на изборите и насърчаване на демократичното участие, укрепване на медийната свобода и плурализъм и борба с дезинформацията. В плана за действие се поставя силен акцент върху оправомощаването на гражданите и на гражданското общество да противодействат на заплахите.

Защо Комисията представя този план за действие?

В последно време е налице възобновяване на обществената политическа ангажираност и увеличаване на избирателната активност по време на избори, но както и на много места по света демокрацията в ЕС и неговите държави членки е изправена пред предизвикателства: нарастващ екстремизъм и усещане за дистанция между хората и техните избрани представители.

Почтеността на изборите също бе застрашена, средата, в която работят журналистите и гражданското общество, се влоши и станахме свидетели на съгласувани усилия за разпространяване на невярна и подвеждаща информация и манипулиране на гласоподавателите, включително от страна на чуждестранни субекти. Пандемията от COVID-19 измести тези предизвикателства в нова посока: извънредните спешни мерки, предприети за справяне с кризата, свързана с общественото здраве, засегнаха политическия процес и на някои места породиха опасения, свързани с въздействието им върху демокрацията. В ЕС във връзка с COVID-19 започнаха целенасочени операции за влияние и кампании за дезинформация от страна на чуждестранни субекти и някои трети държави.

Ако бъде изпълнен изцяло, предложеният план за действие ще гарантира, че Европа разполага с по-силна демократична основа, за да се справи с предизвикателствата, породени от безпрецедентната здравна, икономическа и свързана с климата криза, пред която сме изправени, при пълно зачитане на нашите общи принципи и ценности. През 2023 г. Комисията ще направи преглед на изпълнението на плана за действие, година преди изборите за Европейски парламент, и ще прецени дали са необходими по-нататъшни стъпки.

Как планът за действие за европейската демокрация ще съдейства за защита на почтеността на изборите и за насърчаване на демократичното участие?

Поддържането на демокрацията изисква по-решителни действия за защита на изборните процеси и за оправомощаване на гражданите в рамките на открит демократичен дебат. Налице е ясна необходимост от подсилване на правилата на ЕС с цел предотвратяване на външна намеса и актуализиране на предпазните мерки в светлината на новата цифрова реалност. Демокрацията се състои също така в разнообразието от практики на участие, гражданската ангажираност и зачитането на демократичните стандарти и върховенството на закона, прилагани в рамките на целия изборен цикъл и извън него.

Основните действия в тази област включват:

- Предложение за законодателство, чиято цел е гарантиране на **по-голяма прозрачност** в областта на спонсорираното съдържание в политически контекст („**политическа реклама**“) Това ще бъде придружено от мерки за подкрепа и насоки за политическите партии и държавите членки.
- Предложение за изменение на [Регламента относно финансирането на европейските политически партии](#).
- Изготвяне на нов **съвместен оперативен механизъм** чрез Европейската мрежа за сътрудничество в областта на изборите, за да се подпомогне **разполагането на съвместни експертни екипи** и да се работи в тясно сътрудничество с Групата за сътрудничество в областта на мрежовата и информационната сигурност с цел противодействие на заплахите за изборните процеси. С това се допълват други мерки за защита на изборите и на изборната инфраструктура срещу заплахи, включително срещу кибератаки, и за подпомагане на свободни и честни избори, най-вече по време на пандемията от COVID-19.
- **Финансиране:** Насърчаване на използването на структурните фондове на ЕС за **финансиране на гражданското общество** и за изграждане на капацитет и институционална/административна инфраструктура за съвещателно ангажиране на гражданите и политическо участие; Използване на фондовете и възможностите на ЕС в рамките на **стратегията на ЕС за младежта**, гражданското образование, **програма „Творческа Европа“** и програмата за равенство с цел насърчаване на достъпа до демократично участие и доверие в демокрацията.

Как планът за действие за европейската демокрация ще спомогне за укрепването на медийната свобода и плурализъм?

Свободните и плуралистични медии са от ключово значение, за да се търси отговорност от властимащите и да се помага на гражданите да вземат информирани решения. Налице е ясна необходимост от подобряване на онлайн и физическата безопасност на журналистите и от предоставяне на тях и на другите участници в защитата на обществен интерес на инструменти за защита срещу злоупотребата с предявяването на съдебни искове. Роля за подобряване на медийния плурализъм играят по-прозрачното публично оповестяване на информацията относно собствеността и контрола върху медиите, както и прозрачното и справедливо разпределяне на държавните реклами.

Основните действия в тази област включват:

- **Препоръка относно безопасността на журналистите, която да бъде представена до 2021 г.** и в която се вземат предвид новите онлайн заплахи, пред които са изправени по-специално жените журналисти. За изготвянето и изпълнението на препоръката ще бъде установен структуриран диалог в рамките на Европейския форум на новинарските медии с държавите членки, заинтересованите страни и международните организации.
- **Финансиране:** Предоставяне на устойчиво финансиране за проекти с акцент върху правната и практическата помощ за журналисти в ЕС и извън него, включително обучение по безопасност и киберсигурност за журналисти и дипломатическа подкрепа
- До 2021 г. ще бъде изготвена инициатива за **защита на журналистите и гражданското общество от злоупотреба с предявяването на съдебни искове** (стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността - ССПНСУО).
- Подкрепа за сътрудничеството в ЕС между националните медийни съвети и други медийни саморегулиращи се органи, независими медийни регулатори и мрежи от журналисти и инициативи за **насърчаване на журналистическите партньорства и стандарти**.
- Мерките в подкрепа на **медийния плурализъм** включват създаването на пилотен проект за обзор на собствеността върху медиите, насоки относно прозрачността на собствеността върху медиите, насърчаване на прозрачното и справедливо предоставяне на държавна реклама, подобряване на медийното многообразие и насърчаване на европейски подход към популяризирането на аудио-визуалните медийни услуги от общ интерес.

Как планът за действие за европейската демокрация ще се бори с дезинформацията и чуждата намеса?

Работата на ЕС в тази област ще продължи да се основава силно на европейските ценности и принципи. Той също така ще гарантира изцяло правото на хората да изразяват мнения и да имат достъп до законно съдържание. Действията имат за цел да подобрят капацитета на ЕС и на държавите членки за борба с дезинформацията, да въведат повече задължения и отчетност за

онлайн платформите и да дадат възможност на гражданите да вземат информирани решения. Целта на плана за действие е подобряване на прозрачността, ограничаване на манипулативните техники и намаляване на икономическите стимули за разпространение на дезинформация. Това включва засилване на възпиращите мерки чрез налагане на финансови санкции на тези, които участват в действия за оказване на влияние и чужда намеса.

Основните действия включват:

- Разработване на инструментариума на ЕС за противодействие на чуждото влияние, операции и намеса, включително нови инструменти, които позволяват **налагането на финансови санкции на извършителите**, и въвеждане на нов протокол за укрепване на съществуващите структури за борба с дезинформацията.
- **Укрепване на Кодекса за поведение във връзка с дезинформацията** чрез публикуването на **ясни насоки за платформите** относно начините за засилване на мерките им за борба с дезинформацията, и изготвяне на стабилна рамка за тяхното наблюдение.
- **Финансирането** ще подкрепи нови иновативни проекти за борба с дезинформацията и насърчаване на медийната грамотност по линия на различни програми на ЕС, по-конкретно чрез организации на гражданското общество и висши учебни заведения в ЕС и извън него.

Как планът за действие за европейската демокрация е свързан със законодателния акт за цифровите услуги?

Предвидените в плана за действие за европейската демокрация инициативи, по-специално насоките за укрепване на Кодекса за поведение във връзка с дезинформацията и законодателството с цел гарантиране на прозрачност в областта на спонсорираното съдържание в политически контекст, допълват мерките, които ще бъдат предложени в рамките на законодателния акт за цифровите услуги.

Актът за цифровите услуги е законодателно предложение, с което ще бъде определена хоризонтална рамка за регулаторен надзор, отчетност и прозрачност на онлайн пространството в отговор на възникващите рискове. С него ще бъдат предложени правила за гарантиране на по-голяма отчетност относно начина, по който платформите модерират съдържанието, рекламата и алгоритмичните процеси. Големите платформи ще бъдат задължени да оценяват рисковете, които пораждаат техните системи не само по отношение на незаконното съдържание и продукти, но също така и по отношение на системните рискове за защитата на обществения интерес и основните права, общественото здраве и сигурност.

Със законодателния акт за цифровите услуги също така ще бъде създаден **механизъм за съвместно регулиране** за мерките, които ще бъдат включени в преразгледания и подсилен Кодекс за поведение във връзка с дезинформацията. Въз основа на този подход на съвместно регулиране Комисията ще насочва усилията чрез целенасочени действия за преодоляване на конкретни проблеми, свързани с дезинформацията по линия на три стълба:

- Комисията ще изготви насоки за начина, по който платформите следва да засилят своите мерки за преодоляване на недостатъците, установени при оценката на Кодекса за поведение във връзка с дезинформацията;
- Комисията ще призове подписалите го страни и съответните заинтересовани страни да укрепят Кодекса за поведение съгласно насоките;
- Комисията също така ще създаде по-стабилна рамка за редовен мониторинг на засиления Кодекс за поведение въз основа на опита от наблюдението на дезинформацията в контекста на пандемията от COVID-19.

Кой бе консултиран в процеса на изготвяне на плана за действие?

Комисията проведе обществена консултация от 15 юли до 18 септември 2020 г. При тази консултация бяха получени общо 338 отговора, 208 (61 %) от които бяха подадени от физически лица и 130 (38 %) — от публични органи, НПО, академични среди, предприятия, асоциации, дружества и профсъюзни организации. Бе получен принос от големи онлайн платформи, публични органи, организации на гражданското общество и професионални сдружения. Обществената консултация показва широко признаване на рисковете от намеса в демокрацията в ЕС и необходимостта от целенасочени действия както онлайн, така и офлайн.

Планът за действие взема ли предвид пандемията от COVID-19?

Пандемията от COVID-19 измести някои предизвикателства в нова посока: Извънредните спешни мерки, предприети за справяне с кризата, свързана с общественото здраве, засегнаха политическия процес и на някои места породиха опасения, свързани с въздействието им върху

демокрацията. От средата на март Комисията извършва мониторинг на мерките в държавите членки, които се отразяват на върховенството на закона, демокрацията и основните права. Докато пандемията все още е факт и в редица държави членки продължават да се прилагат извънредни мерки, [докладът относно върховенството на закона от 2020 г.](#) обърна внимание на някои от въпросите, възникнали в контекста на националните дебати и правните и политическите действия във връзка с кризата. Комисията също така работи с държавите членки в рамките на Европейската мрежа за сътрудничество в областта на изборите за насърчаване на добри практики и адаптации с цел да се гарантира, че провеждането на свободни и честни избори в настоящия контекст ще продължи.

Пандемията показва също така значението на програмата за непрекъснат мониторинг по отношение на усилията, които правят платформите и съответните промишлени асоциации за ограничаване на онлайн дезинформацията във връзка с COVID-19. Резултатите от този мониторинг ще осигурят подходящи данни за създаването на по-стабилна рамка.

Как планът за действие е свързан с други неотдавнашни инициативи на ЕС относно върховенството на закона и основните права?

Настоящият план за действие за европейската демокрация е един от елементите на по-широкомасщабно начинание на равнище на ЕС за укрепване на демокрацията, равенството и зачитането на правата на човека. Взети заедно, новият механизъм на ЕС в областта на върховенството на закона, новата стратегия за укрепване на прилагането на Хартата на основните права, мерките, предприети за насърчаване и защита на равенството в целия ЕС, и планът за действие за европейската демокрация ще бъдат основен двигател, за да се даде нов тласък на европейската демокрация. Планът ще помогне на Европа да се справи с предизвикателствата, свързани с цифровата ера. Ангажиментът към демокрацията е залегнал и във външната дейност на ЕС и е основен стълб на неговата работа с присъединяващите се и съседните държави.

За повече информация

План за действие за европейската демокрация - [съобщение за медиите](#)

План за действие за европейската демокрация - [информационен документ](#)

План за действие за европейската демокрация - [уебсайт](#)

QANDA/20/2251

Лица за контакти с медиите:

[Christian WIGAND](#) (+32 2 296 22 53)

[Katarzyna KOLANKO](#) (+ 32 2 296 34 44)

[Jördis FERROLI](#) (+32 2 299 27 29)

Въпроси на граждани: [Europe Direct](#) на телефон [00 800 67 89 10 11](#) или на електронния адрес [на информационната служба](#)